

Έλληνες “κοσμοπολίτες”: οι μορφωμένοι μετανάστες του σήμερα...

/ [Πεμπουσσία](#)· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Η «διαρροή επιστημονικού δυναμικού» ή «μετανάστευση ταλέντων» (brain drain) είναι η μετακίνηση επιστημόνων, οποιασδήποτε ειδικότητας, από τη χώρα τους σε περισσότερο αναπτυγμένες, στις οποίες η γνώσεις τους και η εξειδίκευσή τους βοηθά περισσότερο την ήδη

αναπτυγμένη επιστημονικά χώρα προορισμού τους[1].

Αν και στην περίπτωση αυτή πάλι τίθεται το θέμα της μετανάστευσης ελληνικού δυναμικού, εντούτοις υπάρχει μία βασική διαφορά μεταξύ των τότε και των τώρα μεταναστών. Η ειδοποιός διαφορά τους είναι η μόρφωση.

Ο παράγοντας αυτός είναι και το κριτήριο για την κατάταξη του μετανάστη σε διαφορετική «κοινωνική τάξη», με διαφορετικό είδος απολαβών και διαφορετική μεταχείριση από τους πολίτες των χωρών υποδοχής τους. Έτσι, θετικότερη ανταπόκριση και αποδοχή εισπράττει ένας Έλληνας γιατρός, πολιτικός μηχανικός και γενικότερα ένας επιστήμονας από ότι ένας ανειδίκευτος εργάτης. Τον πρώτο τον θεωρούν ως μοχλό για την ανάπτυξη της εκάστοτε επιστήμης της χώρας -εάν πρόκειται για τον ακαδημαϊκό χώρο ή για την έρευνα- ή την τεχνολογία, για την ανάπτυξη νέων μεθόδων στη βιομηχανία, στην κατασκευή κτηρίων και δημόσιων έργων κ.λπ., ενώ το δεύτερο ως εκείνον που αναλαμβάνει εργασίες καθαρά χειρονακτικές. Εξαιτίας αυτής της θετικής αποδοχής των Ελλήνων επιστημόνων στις περισσότερο αναπτυγμένες επιστημονικά και τεχνολογικά χώρες, πολλοί από τους αυτούς αποποιούνται τον όρο «μετανάστες» και καλλιεργούν τον όρο «κοσμοπολίτες»[2], ενώ ως μετανάστες θεωρούν μόνο τους εργάτες.

Ο όρος «μετανάστης» χαρακτηρίζεται από τη μελανότητα του παρελθόντος, όταν φτωχοί και αμόρφωτοι Έλληνες εγκατέλειπαν την πατρίδα τους, για να εργαστούν αποκλειστικά ως χειρώνακτες σε χώρες με υψηλότερο βιοτικό επίπεδο από την Ελλάδα, ενώ ο όρος «κοσμοπολίτης» δημιουργεί την ψευδαίσθηση ότι εξαιτίας της παγκοσμιοποίησης[3] οι επιστήμονες - μετανάστες μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις σε ένα άλλο μέρος της γης, που οι ίδιοι επιλέγουν. Άλλωστε, σήμερα πολλοί έχουν υιοθετήσει την αντίληψη ότι δεν αποτελούν πολίτες μόνο της Ελλάδας αλλά του κόσμου. Η «διαρροή επιστημονικού δυναμικού» δίνει στους μορφωμένους Έλληνες μετανάστες την ευκαιρία να εργαστούν πάνω στο αντικείμενο των σπουδών τους, για το οποίο δαπάνησαν πολύ χρόνο και πολύ κόπο.

Παλαιότερα η μόρφωση ενός παιδιού αποτελούσε εγγύηση για την ανεύρεση μίας αξιοπρεπούς εργασίας. Η είσοδος στο Πανεπιστήμιο ήταν ταυτόσημη με την μελλοντική εξασφάλιση μίας επαγγελματικής σταδιοδρομίας που θα έφερνε στον πτυχιούχο όχι μόνο μία καλή εργασία αλλά και ένα καλό εισόδημα αλλά γενικότερα θα τον βοηθούσε να αποκτήσει μία καλύτερη κοινωνική θέση, θα βελτίωνε δηλαδή το status quo του. Σήμερα τα πράγματα στη χώρα μας έχουν αλλάξει άρδην. Πολλοί πτυχιούχοι αναζητούν μία θέση εργασίας, ακόμα και εάν αυτή δεν ανταποκρίνεται ούτε στις σπουδές τους ούτε στις προσδοκίες τους. Μην μπορώντας να εργαστούν στη χώρα τους αναγκάζονται να οδηγηθούν στη φυγή.

Σημειώσεις

[1] Λ. Λαμπρινιάδη, Επενδύοντας στη Φυγή. Η Διαρροή Επιστημόνων από την Ελλάδα στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης», εκδ. Κριτική, Αθήνα 2011, σ. 17.

[2] Αυτόθι, σ. 18.

[3] Παγκοσμιοποίηση είναι η προσπάθεια να υπάρξει μία ομοιομορφία του τρόπου ζωής των ανθρώπων και η θεμελίωση ενός νέου παγκόσμιου πολιτισμού. Σε αυτό συμβάλλει το άνοιγμα των αγορών, στις οποίες οι αγορές φιλελευθεροποιούνται, η «κατάργηση» των συνόρων που δίνει τη δυνατότητα στους ανθρώπους να μετακινούνται σε περισσότερους προορισμούς ευκολότερα είτε ως εργαζόμενοι είτε ως τουρίστες, η ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων και δεδομένων η δημιουργία διεθνών οργανισμών για την καταπολέμηση της φτώχειας, προάσπισης των διάφορων ατομικών συμφερόντων κ.λπ.. Φυσικά η παγκοσμιοποίηση έχει και την αρνητική της πλευρά στην οποία κυριαρχεί η επικράτηση του ιμπεριαλισμού ενώ απειλεί τόσο στον οικονομικό τομέα όσο και στον πολιτιστικό να εξαφανίσει χώρες που δε θα μπορούν να πετύχουν μία συνεχώς αναπτυγμένη οικονομία και δεν μπορούν να διαφυλάξουν την εθνική τους πολιτισμική και πολιτιστική ταυτότητα, παρά τη θυσιάζουν στο βωμό της «προοδευτικότητας» με κίνδυνο τον αφανισμό τους ως έθνος. Πρβλ. Λ. Λεοντίδου, Αγεωγράφητος Χώρα, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2005, σσ. 346-353.